Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭҢСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

1999 с.
Бэс ыйын
3
күнэ
чэппиэр
№ 69 (8598)

"Тыл - омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр суверенная бырааптаах."

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

УЛУУС БАРЫ ОЛОХТООХТОРУГАР

Баһылык ыҥырыыта

Убаастабыллаах улууһум олохтоохторо!

Билэн олороргут курдук быйыл 1999 сыл ахсынньы ыйга Нам улууһугар аан бастаан дьаһалта (управа) олохтонон ыраахтааҕы ыйааҕынан хамнастанар бастакы кулуба талыллыбыта 200 сылын туолара бэлиэтэнэр. Сыл саҕаланыаҕыттан бу историческай өйдөбүнньүгү бэлиэтээһиҥҥэ анаан улуус общественноһа, нэһилиэнньэтин бары араҥата араас таһымнаах тэрээһиннэри ыыталаата. Инникитин да нэһилиэнньэ өйүн-санаатын түмэр элбэх былааннаах үлэлэр барыахтаахтар.

Бастакытынан, 200 сылын көрсө улуус былыргытыттан күн бүгүнүгэр диэри тэрилтэлэр, нэһилиэктэр историяларын кэпсиир кинигэ тахсыыта. Кинигэ суруллуутугар норуот хаһаайыстыбатын бары салаатын үлэһиттэрэ, нэһилиэктэртэн сүүһүнэн ааҕыллар киһи кыттыыны ылла, бүтэһиктээх редакцията улуус журналистарынан ситэриллэ сылдьар, Москваҕа кинигэ издательствотыгар барыллаан кэпсэтии ыытылынна. Итинэн инники көлүөнэбитигэр сыаната биллибэт бэлэҕи — икки тылынан тахсар улуус кинигэтин хаалларыахпыт.

Иккиһинэн, быйылгы ыһыах улуус 200 сылыгар уонна республика Президенинэн биллэриллибит Оҕо саас уонна оҕо спордун сылыгар ананар. Биһиги биир дойдулаахпыт М.К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылыгар аналлаах ыһыаҕар улуус олохтоохторо олус көхтөөхтүк кыттыбыттара. Ыһыахха сылдьыбыт, ыһыаҕы көрбүт киһи барыта үтүө өйдөбүлү илдьэ барбыта. Быйыл да культура эйгэтин үлэһиттэрэ нэһилиэнньэ киэҥ араҥата кыттыылаах хатыламмат ыһыаҕы ыытарга бэлэмнэнэллэр.

Үсүһүнэн, аны күһүн улуус тэриллибитэ 200 сылынан сибээстээн республика столицатыгар Дьокуускайга Нам улууһун күннэрэ киэҥ былааннаахтык ыытыллыахтара. Онно республика общественноһын кытта көрсүһүүлэри тэҥэ 5-6 улуус аатыттан улахан концертар буолаллара былааннанар. Оҕо коллективтарын, ветераннар, эдэр тахсан эрэр эстрада сулустарын, ыытыллыбыт фестиваль лауреаттарын концертара, композитор Василий Зырянов улуус 200 сылыгар уонна М.К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылыгар анаан суруйталаабыт ораторияларын туруоруу буолуохтара. Бу тэрээһиннэр улуус аатын-суолун, улуус олохтоохторун үлэлэрин-хамнастарын кытта сибээстээхтэр уонна Дьокуускай куорат, Нам улууһун дьаһалталарын икки ардыларыгар түһэрсиллибит биирги үлэлээһин, доҕордоһуу дуогабарын толоруу биир көстүүтэ буолуо.

Ити уонна онтон да атын тэрээһиннэр үп-харчы ороскуоттаныытын эрэйэллэр. Аҥардас улуус историятын кинигэтигэр быһа холоон 150 тыһ.солк. наада. Бу үбү түмэргэ анаан улуус дьаһалтата М.К. Аммосов аатынан фонданы аспыта. Үбү ойоҕостон булуу ыараабыт кэмигэр, бэйэбит туспутугар тэриммит дьаһалбытын бэйэбит булан-талан үбүлүүрбүт эрэйилллэр. Хаһан баҕарар улууспут дьоно-сэргэтэ түмүк-түмүк кэмнэргэ түмсүүлээҕин, үөскээбит балаһыанньаны сөпкө өйдүүрүн көрдөрөөччү.

Ааспыт сылларга улуус дьаһалтатын баһылыгын ыҥырыытын өйөөбүккүт түмүгэ көстөн эрэр. Улуус юбилейдаах ыһыаҕын көрсө «Россия» ОРТ, Саха Республикатын иһитиннэрэр-биллэрэр компаниятын телевизионнай программаларын нэһилиэнньэ үксэ көрүөҕэ.

Бу күннэргэ үлэ коллективтара, «Ленагаз» АО, ветстанция, баһаарынай чаас, улуус дьаһалтатын, үп управлениетын о.д.а. тэрилтэлэрэ быйылгы тэрээһиннэри үбүлүүргэ көмөлөһөр соруктаах биир күннээх хамнастарын биэрэргэ быһаарыннылар.

Бу этииләри өйөөн туран, улуус бары үлэһит дьонугар биир күннээх хамнаскытын М.К. Аммосов аатынан фондаҕа киллэрэргитигэр ыҥырабын.

Бу ыҥырыыны бюджеттан хамнастанааччылар, предпринимателлэр, тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар бары структуралар үлэһиттэрэ, пенсионердар, улуус бары олохтоохторо сөпкө өйдүөхтэрэ, өйүөхтэрэ, көмөлөһүөхтэрэ диэн эрэнэбин.

А.Н. ЯДРЕЕВ,
Нам улууһун баһылыга

Улуус дьаһалтатыгар

ҮБҮЛҮӨЙҮ ТЭРЭЭҺИННЭЭХТИК КӨРСҮӨХХЭ

Нам улууһа төрүттэммитэ 200 сылынан сибээстээн бары ыытыллар юбилейнай мероприятиелары нэһилиэнньэ киэҥ истиитигэр таһааран тэрээһиннээхтик ыытар инниттэн маннык этииләри киллэрэбин.

1. Нэһилиэктэр баһылыктара М.К. Аммосов аатынан фондаҕа баҕа өттүнэн үбү киллэриилэрин туһунан киэҥ өйдөтөр үлэни ыыталларыгар, ити инниттэн тэрилтэлэр үлэһиттэрэ биир күннээх хамнастарын бас билии көрүҥүттэн тутулуга суох сөптөөх докумуоннарга олоҕуран көһөрөлләрүн тэрийэллэригэр.

2. Бу дьаһалы толорууга улуус нэһилиэктэригэр уонна тэрилтэлэригэр эппиэттээх дьоннору аныырга (1 №-дээх сыһыарыы).

3. Эппиэттээх дьоннору 1999 сыл бэс ыйын 14 күнүгэр диэри болдьоххо тэрилтэлэргэ сылдьан өйдөтөр үлэни ыыталларыгар уонна баҕа өттүнэн үп хомуурун сүрүннүүлләригэр эбээһинэстиигэ.

Нэдиэлэ ахсын бэнидиэнньиккэ М.К. Аммосов аатынан фондаҕа коллективтар уопсай мунньахтарын боротокуолларын уонна ыытыллыбыт үлэ туһунан информацияны түһэрэллэригэр.

4. Улуустааҕы пенсионнай сулууспа управлениетыгар (Ядрихинская К.К.) пенсияны түҥэтээччилэр нөҥүө кинилэртэн үбү хомуйууну күүһүрдэригэр этии киллэрэргэ.

М.К. Аммосов аатынан фонд толорор директорыгар Петров Н.Н. үп хомуллуутун уонна ороскуоттаныытын туһунан маассабай информация средстволарын нөҥүө утумнаахтык иһитиннэриини хаачыйарыгар.

Улуус баһылыга
А.Н. ЯДРЕЕВ

ЫЛАРГА ТИЭТЭЙИҤ

СР Президенэ М.Е. Николаев билиҥҥи ыарахан кэмҥэ, ордук тыа сирин олохтоохторун кэтэх хаһаайыстыбанан хааччыйар инниттэн, биирдиилээн ыал дьиэ сүөһүтүн, кууруссаны, хааһы, кролигы иитинэригэр туһуламмыт ыйааҕын олоххо киллэриигэ, «Туймаада» финансовай-агропромышленнай комбинат улуустар олохтоохторугар сибиинньэ оҕотун, кууруссаны, чоппуусканы, хааһы, кролигы, саһылы, кырсаны атын сирдэртэн тыыннаахтыы самолетунан аҕалан атыылыыр.

Нам улууһугар «Туймаада» ФАК бэрэстэбиитэлэ Лукин Л.Н. быйыл саас 3500 чоппуусканы уонна кууруссаны таһаарда. Онон ыраах нэһилиэктэртэн уратылар бары кэриэтэ кууруссанан хааччылыннылар.

Ыам ыйын 26 күнүгэр киэһэ 11 чааска Даадар учаастагар, Красноярскай кыраай, Степной бөһүөлэгиттэн самолетунан 135 устуука 2-3-4-5 ыйдаах сибиинньэ оҕолорун аҕалан, дуогабарга түҥэттэ.

Дуогабар усулуобуйата маннык: сибиинньэ оҕотун тыыннаах ыйааһынын биир киилэтигэр, аны күһүн алтынньыга атыылаһааччы 63 солкуобайы уу харчынан, эбэтэр этинэн төлүөхтээх. Даадар олохтооҕо Сивцев Н.М. 76 кг. 400 гр. ыйааһыннаах сибиинньэ оҕотун ылан, килиэккэҕэ киллэрэн тэлиэгэҕэ тиэйэн илдьэ барда.

«Сайылык» бааһынай хаһаайыстыбатын баһылыга Иван Охлопков 30 сибиинньэ оҕотун ылан үөрдэ-көттө. Кини сибиинньэлэрин оҕолорун «Урал» массыынаҕа тиэйдэ.

Ыам ыйын 27 күнүгэр 23 сибиинньэ оҕото эбии кэлэн тарҕанна.

Үлэтин-хамнаһын туһунан Лаврентий Николаевич манныгы эттэ: «Сибиинньэ оҕолоругар ирдэниллэр 03260174 №-дээх ветеринарнай докумуону ыам ыйын 26 күнүгэр Намнааҕы ветеринарнай учаастакка туттардым уонна сибиинньэ оҕолорун атыыласпыттар толору испииһэктэрин түһэрдим. Ити дьон аадырыстарынан ветеринарнай үлэһиттэр ыам ыйын 31 күнүттэн саҕалаан ыалларынан бэрэбиэркэҕэ бардылар».

Аны 15-20 хонуктаах хаас оҕотугар (биирдиитэ 42 солк.), бройлер (эт) биир ыйдаах чоппуускаҕа (20 солк.), икки ыйдаах чоппуускаҕа (42 солк.), итиләри таһынан ийэ кроликка (316 солк.), ийэ хара саһылга (1200 солк.), ийэ күөх кырсаҕа (1000 солк.) «Туймаада» ФАК бэрэстэбиитэлэ Л.Н. Лукин тыа хаһаайыстыбатын улуустааҕы управлениетыгар нэһилиэнньэттэн сайаапканы хомуйар.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

ОҐО КӨМҮСКЭЛИН КҮНЭ

Бырааһынньык бэс ыйын 1 күнүгэр М. Аммосов болуоссатыгар, норуот айымньытын уонна сынньалаҥын киинигэр барда.

Бырааһынньык оҕолор парадтарынан саҕаланна. Парад кэнниттэн оҕолор күүстэринэн туруоруллубут концерт көрдөрүлүннэ. «Ийэм, аҕам уонна мин—спортивнай дьиэ кэргэн» диэн ааттаах детсадтар икки ардыларыгар ыытыллыбыт конкурска 9 детсад кытынна.

Кырачааннарга анаан хачыаллааһын, зоналарынан оонньуулар, аттракционнар, араас спортивнай күрэхтэһиилэр тэрилиннилэр. Оҕо библиотеката «Мин Пушкиным» диэн викторина, музыкальнай оскуола музыкальнай викторина ыыттылар.

Оҕолор уруһуйдарын конкурса, инбэлиит оҕолор уруһуйдарын быыстапката буоллулар. Оҕо таҥаһын модатыгар кыттыбыт оҕолор араас дьэрэкээн таҥастары кэтэн таҕыстылар. Маны тэҥэ маскарадтарга эмиэ конкурс буолла.

Бырааһынньыгы 9 детсад кыттыһан тэрийбит «Лакомка» кафелара, оҕо кинигэтин, таҥаһын, оонньуурун атыыта ситэрэн-хоторон биэрдилэр. Дьокуускайтан «Сапи-торг» фирма тахсан бэйэтин табаардарын атыылаата.

Биһиги информ.

БЭҐЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

(Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр)

ГИБДД сотрудниктара атын күүстэри уонна сулууспалары туһанан рейдэлэргэ сылдьыбыттар. ИДьУО үлэһиттэрэ Нам 1-кы N-дээх орто оскуолатын турслетугар, дьаарбаҥкаҕа бэрээдэги көрбүттэр. Ааспыт нэдиэлэҕэ наркоманияны уонна уорууну утары рейдэлэр ыытыллыбыттар. Бу нэдиэлэҕэ ГИБДД поһа үлэҕэ киириэхтээх.

❖❖❖

Нам селотугар ыраастаныыны бэрэбиэркэлээһиҥҥэ рейдэлэр салгыы бараллар. 200 куурусса атыыламмыт. Үбүлүөйдээх ыһыахха бэлэмнэнэн паарканы өрөмүөннээһин үлэтэ саҕаланыахтаах, МУ НУ ЖКХ олбуорун оҥоруохтаах. Тэрилтэлэр бэйэлэрин павильоннарын өрөмүөннүөхтээхтэр, трибунаны эмиэ саҥардыллан оҥоһуллуохтаах. Бээтинсэҕэ, субуотаҕа тэрилтэлэр икки ардыларыгар туризмҥа күрэхтэһии тэриллэр.

❖❖❖

Ититии сезона ыам ыйын 28 күнүнэн бүттэ, котельнайдар хатаннылар диэн МУ НУ ЖКХ начальнига А.Г.Кобяков иһитиннэрдэ. Бу тэрилтэ үлэһиттэрэ бэс ыйын 5 күнүттэн паарканы өрөмүөннээһиҥҥэ туруналлар, биир нэдиэлэнэн бүтэриэхпит диэн эрэннэрдэ. Ипподромҥа уонна Полевой уулуссаҕа уу хачайдааһынынан дьарыктаныахтаахтар. Маны таһынан штакетниктары өрөмүөннээһини саҕалаабыттар, водопроводтары көрө-истэ сылдьаллар.

❖❖❖

Үөрэх управлениета иһитиннэриитинэн, «Абитуриент» штаб үлэтин салгыы ыытар, үөрэххэ туттарсар оҕолорго консультациялар буолбуттар. 11-с кылаастар саха тылыгар бастакы экзаменнарын туттарбыттар. Оҕо көмүскэлин күнүгэр Дьокуускайга 20-чэ киһилээх делегация киирбит. Бу нэдиэлэҕэ икки күн устата «Мозаика» ансамбль концертыы кэлиэхтээх. «Эрэл» стартка сбор буола турар.

❖❖❖

Кылаабынай врач солбуйааччыта Н.М.Шестаков иһитиннэриитинэн, улуус үрдүнэн сифилис ыарыы былырыыҥҥыттан аҕыйаабыт — быйыл 10 киһи ыалдьыбыт, былырыын 14 киһи эбит. Дьахтар оҕолонуута былырыыҥҥыттан аҕыйаабыт, былырыын 7 ый түмүгүнэн 157 эбит буоллаҕына, быйыл 105 дьахтар оҕоломмут. 15 тыһ. солк. донорство харчыта кэлбит. Өссө 20 тыһ. наада. Балыыһаҕа бородуукта боппуруоһа үчүгэйдик быһаарылла илик. Балыыһа сорох отделениеларыгар капитальнай өрөмүөн ыытыллыахтаах.

❖❖❖

Санэпиднадзор кылаабынай враһа В.С.Хохолова иһитиннэриитинэн, тэрилтэлэр уонна чааһынай ыаллар бөхтөрүн көрүүгэ рейдэлэр буолбуттар. ГИБДД поһа бэлэмэ суох, «Үрүҥ ас» ГУП таһынааҕы территория ыраастана илик, «Сельхозтехника» уонна «Сельхозхимия» сирдэрэ хомулла илик. Пилорамалар олус мөлтөх туруктаахтар. НПУ саҥа корпуһа үчүгэй, онтон ыаллар олорор уопсай дьиэлэрин тастара сорохторо хомулла иликтэр. Бырааҕыллыбыт тутуулар уматыллыбакка тураллар.

❖❖❖

Ыам ыйын 27 күнүгэр библиотека күнэ бэлиэтэммит, үчүгэй үлэлээхтэр наҕараадаламмыттар. Улуус ыһыаҕын программатын сценарийа суруллан түмүктэммит. Дьокуускайга «Нам» түмсүү концерыгар биһиги улууспутуттан делегация кытта киириэхтээх.

❖❖❖

Таатта улууһугар Манчаары Баһылай бириинһигэр ыытыллар «Олоҥхо оонньуулара» спортивнай оонньууларга улуус хамаандатын формалара Москваттан кэлиэхтээх. Эмблема оҥоһуллуохтаах.

❖❖❖

Айылҕа харыстабылын комитетыгар айылҕаны харыстыыры агитациялыыр стендэлэри, уруһуйдары, суруктары ыйыылларыгар сорудах бэрилиннэ.

❖❖❖

«Үрүҥ ас» ГУП сэттэ нэһилиэктэн үүт хомуйар. Үүт, сүөгэй, творог атыылыыр, икки сиргэ—УлусПО рыногар уонна «Юбилейнай» маҕаһыыҥҥа атыыланар да атыыга сүгүн барбат диэн директор Д.И. Шадрин эттэ. Бородуукталарын куоракка 17-с маҕаһыыҥҥа, «Дыгын Дархаҥҥа» уонна Медцентрга киллэрэн туттараллар эбит. Улуустааҕы балыыһаҕа эмиэ биэрэн эрэллэр.

❖❖❖

Үлэлээх уонна дьарыктаах буолуу киинигэр учуокка турар дьон икки күн ырааһырдыыга үлэлиэхтээхтэр. Ким үлэлиэн баҕарбат—ол пособиетыттан матар. Нерюнгрига үөрэнэ барбыт дьон бэс ыйын 15 күнүгэр бүтэн кэлиэхтээхтэр, алта киһи барбыт, киниләр барыыларын-кэлиилэрин, үөрэнэллэрин, олороллорун ороскуотун барытын киин уйунар, биирдии киһиэхэ ортотунан 10 тыһ. солк. буолар.

❖❖❖

Улуус 200 сылынан сибээстээн М. Аммосов фондатыгар Дьокуускайга олорор Намтан төрүттээх предпринимателлэртэн, тэрилтэлэртэн үп көрдөөһүнэ ыытыллар. Судьаай Дьөгүөссэ кыах баарынан көмөлөһүөм диэн эрэннэрбит, «Холбос» потребительскай общество аккаастаабыт.

❖❖❖

Лесхоз иһитиннэриитинэн, соторутааҕыта Үөдэйгэ өрт уотуттан баһаар буолбут. Ол сиргэ 3-4 оттуур дьон баалларыттан ким да билиммэт. Ааспыт нэдиэлэҕэ аны Аппааны үрдүнэн мыраан анныгар баһаар буолбут. Өртөөһүн бобуллубутун үрдүнэн дьон уоту ыыта сылдьаллара сүөргү быһыы. Бу дьыалаларга милиция отдела үлэлэһэр, буруйдаахтар эппиэтинэскэ тардыллыахтара.

❖❖❖

Автовокзал кэннинээҕи 16 квартиралах таас дьиэ биир подьеһа штукатуркаланан бүппүт. Иккис подьезд штукатуркаланыахтаах этэ да дьон хамнас ылбакка олорор буолан үлэлэрин саҕалыы иликтэр. Баһаары утары комиссияҕа икки тэрилтэ — НПУ уонна УлусПО кэлбэтилэр, киниләргэ предписание түһэрилиннэ диэн улуус баһылыгын солбуйааччы И.С.Протопопов эттэ.

В. РЫКУНОВА
бэлиэтэннэ

АЛЫПТААХ САНААҔА ЫЛЛАРАН

Никольскайга оскуола икки сыл үлэлээбитэ. 1932-33 үөрэх сылыгар оскуола аан бастаан аҕыллан сэбиэдиссэйинэн Пляскина Сарра, учууталларынан Шишлянникова А.И., Аверинская А.Г., Верховцев Н.Д. үлэлээбиттэрэ. Түөрт кылаастаах оскуола коллектива үлэтин үчүгэйдик саҕалаабыта. Үөрэх сылын ортолоон иһэн, бурайсан турбуттара. Үөрэх улуустаағы салаатыгар үҥсүүлэр, сайабылыанньалар кииртэлээбиттэр. Ол түмүгэр 1933 сыл муус устар 8 күнүгэр улуус учууталларын мунньаҕа ыытыллыбыт. Ити мунньахха киин уонна Никольскай оскуолаларыгар үөрэх-иитии үлэтин туһунан диэн анал боппуруос көрүллүбүт. Ити иннинэ үс чиэппэр түмүгүнэн оскуолаҕа инспекторскай бэрэбиэркэ ыытыллыбыт. Олор түмүктэринэн үөрэх улуустаағы отделын сэбиэдиссэйэ Павлов 1933 сыл муус устар 19 күнүгэр бирикээс таһаарбыт. Бирикээс ис хоһоонотэринэн — үөрэнээччилэр ортолоругар иитии үлэ үлэ олох ыытыллыбатах. Ол түмүгэр үөрэнээччилэр учуутал тылын истибэт буолбуттар, уруогу көтүтүү үксээбит, общественнай үлэни толоруура кыттыбаттар, саха уонна нуучча оҕолорун икки ардыларыгар охсуһуу, иирсээн тахсар эбит.

Оскуола сэбиэдиссэйэ Пляскина Сарра бэйэтин олус улаханнык туттар буолбут, олохтоох дьон оҕолорун сөбүлээбэт. Саха тылын үөрэтиини намтата сатыыр, комсомолец учуутал Верховцевы атаҕастыыра, үүрэ-үтүрүйэ сылдьара бэрэбиэркэҕэ биллибит. Пляскина сэбиэдиссэйиттэн итиэннэ учууталыттан ууратыллыбыт. Өссө дьыалатын суут көрүүтүгэр биэрэргэ диэн бирикээскэ суруллубут. Шишлянникова А.И. кытаанах быыгабар бэриллибит. Оскуола сэбиэдиссэйинэн Аверинская А.З. анаммыт.

1933 сыл атырдьах ыйын 21 күнүнээҕи бирикээһинэн үөрэх улуустаағы салаатын сэбиэдиссэйэ учууталлары 1933-34 үөрэх сылыгар оскуолаларынан анаабыт. Никольскай 4 кылаастаах оскуолатыгар Свинобоев Игнатий Игнатьевич сэбиэдиссэйинэн, учууталларынан Ушницкай Иван, Колесов Николай Кузьмич анаммыттар. Ааспыт үөрэх сылыгар үлэлээбит биир да учуутал хаалбатах. Аверинская А.Г. атын оскуолаҕа көспүт, онно да баран айымньылаахтык үчүгэйдик үлэлээбитэ докумуонтан көстөр. Үлэһиттэр депутаттарын Нам улууһунааҕы ситэриилээх комитетын ууратаҕа 1944 сыл тохсунньу 14 күнүгэр тахсыбыт, онно боппуруоһа - республика үтүөлээх учууталларын ааттарын иҥэрэр туһунан: Аверинская Александра Георгиевнаҕа.

РИК председателэ Аргунов А.И.
секретара Иванов.

Верховцев Николай Федорович 1933 сыл бэс ыйын 10 күнүнээҕи бирикээһинэн икки ыйдаах уоппуска ылбыт уонна үөрэҕин салгыы Дьокуускайга барбыт. Ити үөрэх сылыгар Аргунов диэн учууталы үлэлээбитэ бирикээстэн көстөр, кини 1934 сыл бэс ыйын 9 күнүгэр уоппускаҕа ыытыллыбыт. Ити кэмнэрдээҕи оскуола үлэтин туһунан сибидиэнньэ көстө илик.

Ол сыллардааҕы үөрэх систематыгар уратынан бэлиэтиэххэ сөп: учууталлар баһыйар үгүстэрэ анал үөрэҕэ суохтарын, бирикээстэргэ учуутал араспаанньатын эрэ суруйалларын, биллэрин курдук, оскуолалар материальнай базалара олус мөлтөҕүн.

Этиллэрин курдук, нэһилиэккэ оскуола 1934 сыллаахха үлэлээн уурайбыт. Ол кэнниттэн баара-суоҕа 1962 сыллаахха олохтоохтук үлэлиир кыахтаммыт.Попова (Ядринская) Клара Кирилловна 1962 сыл атырдьах ыйыгар Дьокуускайга педагогическай училищены бүтэрэн баран, үөрэх улуустаағы сэбиэдиссэйинэн бирикээһинэн Хамаҕатта 8 кылаастаах оскуолатын учуутынан анаммыта. Ити кэмнэ Никольскай биригээдэтин үлэһиттэрэ миэстэтигэр оскуоланы астарар туһунан күүскэ туруорсар этилэрэ. Оҕолор сатыы уонна атынан сылдьан үөрэнэллэрэ. Кыра оҕолор улахан тымныыга түөрт километр сири сатыы хааман кэлэллэрэ-бараллара туһугар ыарахан этэ. Хамаҕатта оскуолатын директора Василий Трифонович Слепцов партия райкомун уонна райсовет исполкомун салайааччыларыгар туруорсан, Никольскайга икки кылааһы аһан үлэлэтэр туһунан быһаарыы ылыллыбын ситиспитэ. Ити сөптөөх быһаарыы этэ. Бастакы сылга маҥнайгы уонна иккис кылаһы холбуу үөрэтэр да сөп буолуох курдуга. Дьэ итинэн Никольскайга оскуоланы аһан үлэлэтэр үлэ уонна түбүк эдэр педагог Клара Кирилловнаҕа сүктэриллибитэ. Бастакы сылларыгар Хамаҕатта аҕыс кылаастаах оскуолатын базатыгар тирэҕирэн үлэлээбитэ. Василий Трифонович Слепцов саҥа аһыллан үлэлиир оскуолаҕа паартаны, дуоскаһы уонна учебниктары арааран бэрдэрбитэ. Оскуола атын да үөрэнэр тээбириннэрэ сыыйа көстөн, булуллан испиттэрэ. Оҕону үөрэтии, киниэхэ билиини биэрии дьаныардаах үлэттэн, кыһамньыттан тахсар. Клара Кирилловнаҕа училищеҕа ылбыт билиитэ-көрүүтэ, аҕа табаарыстар сүбэлэрэ, үөрэтэр-иитэр үлэҕэ методическай сүбэлэр, ыйынньыктар быстыспат аргыһынан буолбуттара. Хайа уонна учуутал үөрэҕин кини быдан иннинэ бүтэрбит убайа Иван Кириллович Попов сүбэтэ-амата, өйөбүлэ күүс-көмө буолбуттара. Оскуолаҕа сөптөөх дьиэ көстүбүтэ. Кулууп уҥа өттүгэр турар саҥатык дьиэни аналбыттара. Олохтоохтор саҥа тэриллэр оскуолаҕа көмөлөспүттэрэ. Учууталы да сөбүлүү көрбүттэрэ. Эдэр эрчимнээх билиилээх-көрүүлээх, спортсмен, ырыаһыт кыыһы бэйэлэригэр сыһыаран, күүс-көмө буолбуттара. Оскуола өрөмүөнүн, наадалаах тээбирини Федотов Мирон ыспаран, тупсаран оҥорбутта. Биригээдэни эдэр киһи Дмитрий Алексеев салайара. Кыах баарынан көмөлөспүтэ, тэрийсибитэ. Остуорастар Оконешниковтар көмөлөһөн, сотон-сууйан оскуола үөрэх дьыллыгар бэлэм буолбута. Бу дьон үөрэх устата дьиэни ыраастык, сылаастык туппуттара. Икки кылааска холбоон 18 оҕо үөрэммитэ. Эмдэй-сэмдэй саастаах оҕолор ыраах хаампакка, дэриэбинэ иһигэр үөрэнэллэрэ астыныыны, үөрүүнү аҕалбыта.

Бастакы сылын үлэлиир буолан Клара Кирилловна маҥнай утаа ыарырҕаппыта. Онтон улам-улам сыстан, үлэтин биһирээн, оҕолорун таптаан, ардыгар оскуолаттан барымыах курдук буолан ылар түбэлтэлээҕэ. Үөрэтэр оҕоҥ уруогун чобуо баҕайытык эппиэттиир, ыраастык суруйар, холкутук суоттуур буоллаҕына санааҥ көтөҕүллүрэ, үөрэриҥ, бэйэҕин дьоллооҕунан аалынарыҥ баар олоххо саамай үөрүүлээҕиҥ, дьоллоноруҥ, үлэҥ баҕаҥ хоту буолбат. Туолбат, кыайтарбат да түгэннэр хайаан суох буолуохтарай? Оннук түбэлтэҕэ саҥаны да санааһын баара чахчы. Саха Республикатын үтүөлээх учуутала Василий Трифонович Слепцов үлэлиир оскуолатыттан учууталлары ыытан көмөлөһүннэрэрэ. Петр Николаевич Москвитин, Елена Николаевна Попова бу оскуолаҕа сыһыарыллыбыттара. Чиэппэр устата биирдиитэ-иккилиитэ кэлэн уруокка сылдьаллара, кылаас чааһын ыытыыга көмөлөһөллөрө. Клара Кирилловна манна үлэлээһинэ дьиҥнээх оскуолаһа буолбута. Биир сыллаах айымньылаах үлэтэ бүтүн уон сылга тэҥнээҕэ. Соҕотох учуутал дэриэбинэ дьонун баҕатын, дьулуурун толороро кыһаллара. Урут, отучча сыллаағыта аһыллан, үлэлээһинэ иһэн сабыллан хаалбыт оскуола саҥалыы тиллэн, үлэлээн тигинээн, сандааран барбыта. Никольскай үрдүнэн үүнүү-сайдыы саҥа сырдык сулуһа умайбыта. Комсомол чилиэнэ дэгиттэр дьоҕурдаах учуутал Клара Кирилловна ол сулуһу уматааччынан буолбута.

Клара Кирилловна комсомольскай уонна общественнай үлэттэн туора турбатаҕа. Ленин аатынан колхоз комсомольскай тэрилтэтэ улууска ыччат саамай улахан түмсүүтэ этэ. Эдэр ыччат бэйэтин күүрээннээх үлэтигэр Клара Кирилловнаны сыһыаран үрдүктэн үрдүккэ көтүтэн иннин диэки сарсыҥҥы күҥҥэ илдьэ турбута. Оччотооҕу кэм бэлиэ уратытынан ахсаана көстүбэт үрдэ суох субуотунньуктар, ырыатойук, көр-нар эдэр саас бүппэт түбүгэ, үлэтэ, ырата Клара Кирилловна ол күүрээннээх долгуҥҥа олорсон олоҕу түтүһар, айар ааллаанҥа кыттыбыта. Киниэхэ үөрэммит оҕолор билигин орто саастаах улахан бас-көс дьон, ыал ийэлэрэ, аҕалара. Киниэлэр бэйэлэрэ үөрэнэр оҕолордоохтор, сорохтор эдэр да буолаллар эһэ, эбэ буола оҕустулар. Олох аанара түргэнин, алыптаах санааҕа ылларан.

Клара Кирилловна бу оскуолаҕа биир сыл үлэлээбитэ. Олохсуйан үлэлиир баҕалааҕа да кинини эдэр учууталы спортивнай дьоҕурун сыаналаан Хамаҕаттаҕа көһөрбүттэрэ. Кини оннугар Корякина Мария Григорьевна үлэлии кэлбитэ. Ол кэмтэн күн бүгүҥүгэр дылы үгүс киһи үлэлээтэ. Нэһилиэнньэни үөрэхтээһин тохтоло суох ыытыллар. Оскуола саҥа тутуллубут түөрт квартиралаах дьиэҕэ 1985 сылтан үлэлиир. Оскуола директора Шадрина Марфа Ивановна. Төрөппүттэрэ бу Никольскай олохтоохторо. Аҕата Иван Софронович «Соттуус» тыа хаһаайыстыбатын артыалын тэрийсибитэ. Үгүс сылларга бөдөҥсүйбүт Киров аатынан колхоз бырабылыанньатын председателинэн үлэлээн, дьонун-сэргэтин ытыктабылын ылбыта. Онон Марфа Ивановна бу сир оҕото. Атын сирдэргэ үөрэнэ, үлэлии да сылдьан бэйэ дойдутун салгынын, отун-маһын сытын-сымарын, дьонун-сэргэтин ахтара. Түүлүгэр да ахтыҕаннаах дойдута үтүө амарах ийэ буолан көстөрө, дьэ ити курдук эттиин-хаанныын, өйдүүн-санаалыын курдаы тардыспыт ийэ сиригэр олорор, үлэлиир. Кинини тула билэр ото-маһа, дьоно, салгына. Ол иһин үлэтэ таһаарыылаах, дьаһала ыллыктаах. Оскуола коллективын үлэтэ мэлдьи ирдэнэр таһымҥа турар. 1998 сылга республикаҕа сыл бастыҥ оскуолатын аатын ылбыта. Учуутал идэтин баһылаабыт, опыттаах Наталья Николаевна, Саргылана Егоровна, Светлана Аркадьевна Нератовалар, эдэр учуутал Шадрина Анна Ивановна айымньылаахтык үлэлииллэр.

Нэһилиэккэ детсад уурт төриллэн үлэлии-үлэлии тохтоон испитэ. Кэлин 1989 сыллаахха аһыллыбыта. Сэбиэдиссэйинэн педагогическай үлэ ветерана, манна төрөөбүттүөскээбит Винокурова Полина Степановна ситиһиилээхтик үлэлиир. Детсад коллектива улууска биир үчүгэй үлэлээҕинэн биллэр. Осипова Елена Петровна,Федорова Татьяна Петровна опыттаах воспитателлэр оҕолорго ситимин быспакка интэриэһинэй, өйтөн сүппэт кэрэхсэбиллээх ооньуулары, биэчэрдэри, концертары тэрийэн ыыталлар.

Георгий КРИВОШАПКИН,
Россия Журналистарын сойуһун чилиэнэ

СОЦИАЛЬНАЙ СТРАХОВАНИЕ ФОНДАТА иһитиннэрэр

Кэнники сылларга тэрилтэлэр финансовай туруктара айгыраабытынан о. д. а. биричиинэлэринэн үлэттэн эмсэҕэлээбиттэргэ көмөлөһүү сокуоннары кэһии үксээбитинэн үлэтигэр оһолломмут инбэлиитгэргэ, профессиональнай ыарыһахтарга уонна иитээччилэрин сүтэрбит дьоҥҥо төлөөһүн уустук балаһыанньатын көннөрөр сыалтан 125 N-дээх федеральнай сокуон 1998 сыл от ыйын 24 күнүттэн бигэргэммитэ.

Бу сокуон 31 ыстатыйаттан турар сокуон ис хоһоонунан производствоҕа оһолтон уонна профессиональнай ыарыылартан дьон социальнай көмүскэлэ страховой принциптэргэ олоруута буолар. Үлэлии олорор тэрилтэлэр бары страховой тарифтаах буолаллар уонна онно олоҕуран страховой усунуос социальнай страхование фондатыгар киллэриллиэхтээх.

Бу сокуон 27-с ыстатыйатыгар этиллэринэн, страховой тариф ыллыллыбыт күнүттэн эрэ олохха киирэр. Билигин тариф олохтонутугар бэлэмнэнии үлэ ыытылла турар. Холобур, ханнык салааҕа (тыа хаһаайыстыбатыгар, норуот үөрэҕириитигэр, транспорга, тутууга о. д. а.) ордук элбэх оһоллонуу баар да, ол тэрилтэлэр тарифтара үрдүк буолар.

Элбэх алҕастар, сыыһалар предприятиелар уларыйар-тэлэрийэр, киниэлэри суох оҥоруу кэмигэр хоромньуну толуйуу төлөбүрүн ханнык тэрилтэ төлүөхтээҕэр тахсаллар.

Предприятиелары суох оҥоруруга (хоромньуну төлөөһүн атын предприятиеларга кыайан көрүллүбэт түбэлтэтигэр) суох буолаары турар предприятие хоромньу төлөбүрүн капитализациялаан (ити кэмнэ киһи орто үлэтин учуоттаан, инники кэлэр сылларга төлөнүөхтээх төлөбүрдэри ааҕан суоттаан) государственнай социальнай страхование органнарыгар угуохтаах.

Бу угуулар РФ гражданскай кодексыгар 64-с ыстатыйатыгар олоҕуран атын төлөбүрдэр, иэстэр, ахсааннар иннилэригэр бастакы эһин төлөбүрүн ылар быраабын туоһулуур маннык докумуоннах буолуохтаах:

1.1 Эмсэҕэлээһин төлөбүрүн анатарга сайабылыанньа.

1.1.2. Төлөбүр ханнык көрүҥүнэн оҥоһуллуохтааҕын (почтанан, баанҥа сирэй счекка) туһунан сайабылыанньа. Онно сайабылыанньа биэрээччи араспаанньата, аата, аҕатан аата, төрөөбүт күнэ, дьыла, эр киһитэ-дьахтара, паспорын дааннайдара, почта индексэтэ уонна аадырыһа, баан реквизитэ уонна сирэй счетун нүөмэрэ ыйыллыахтаах.

1.1.3. Үлэҕэ тахсыбыт оһол туһунан Н-1 формалаах акт эбэтэр үлэ биэрээччи буруйун бигэргэтэр докумуон, суут ууратаҕа. Үлэ харыстабылын государственнай инспектора о. д. а. үлэ харыстабылын нуормалаабын уонна быраабылаларын, сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур, ирдиир органнар дуоһунастаах үлэһиттэрин оҥорбут түмүктэрэ.

1.1.4. Үлэлиир дьоҕуру сүтэригэ уонна наада буоллаҕына, ханнык эбии көмө оҥоһуллуохтааҕын тустарынан МСЭК (ВТЭК) оҥорбут түмүгэ.

1.1.5. Тэрилтэ профкомун эбэтэр эмсэҕэлээбит киһи буруйун быһааларга үлэһиттэр боломуочуйаларын сүгэр атын бэрэстэбиитэллээх орган оҥорбут түмүгэ.

1.1.6. Эмсэҕэлээбит киһи ыйаайы ылар орто хамнаһын туһунан ыспыраапка.

1.1.7. Бирикээс (куоппуйата):

—эмсэҕэлээһин төлөбүрүн бастакы анааһын туһунан

—эмсэҕэлээһин төлөбүрүн суматын индексациятын туһунан

—эмсэҕэлээһин төлөбүрүн хос ааҕыы туһунан оҥоһуллубут суоттааһыннар сыһыарыллыахтаахтар.

1.2. Иитээччитин сүтэрбитин туһунан эмсэҕэлээһин төлөбүрүн ылар киһи дьыалатыгар маннык докумуоннар ирдэнэллэр:

1.2.1. Үлэҕэ тахсыбыт оһол туһунан Н-1 формалаах акт эбэтэр үөһэ ыйыллыбыт докумуоннар.

1.2.2. Эмсэҕэлээһин төлөбүрүн ылар бырааптаах дьон сирэй эбэтэр коллективнай сайабылыанньалара (ханнык баҕарар форманан эбэтэр ирдэбил быһыытынан).

1.2.3. Иитээччи орто хамнаһын туһунан ыспыраапка эбэтэр ол (өлүү) иннинэ 12 ый устатыгар аахсыбыт хамнаһын туһунан сибидиэнньэ.

1.2.4. Иитээччи өлбүтүн туһунан ЗАГС сибидиэтилистибэтин куоппуйата.

1.2.5. Иитээччи дьиэ кэргэнин састаабын, кини иитимньитигэр сылдьыбыт дьон тустарынан олохтоох дьаһалтаттан эбэтэр ЖЭО ыспыраапката, эбэтэр суут туһаайыытын ууратаҕын куоппуйата.

1.2.6. ЖЭО эбэтэр олохтоох дьаһалта өлбүт киһи дьиэ кэргэнин 14 саастарын туола илик оҕолорун (бырааттарын, балыстарын, сиэннэрин) эбэтэр 14 саастан үөһэ эрээри доруобуйатын туругунан бэйэтин кыайан көрүммэт (ону эмтиир тэрилтэ туоһулуур) дьиэ кэргэн чилиэнин туһунан ыспыраапката.

1.2.7. Күнүскү үөрэх тэрилтэтин ужреждениета 18 сааһыттан 23-гэр диэри үөрэнэр дьиэ кэргэн чилиэннэрин туһунан ыспыраапката. (18 сааһа биир ый туолуон иннинэ, онтон кэлин сылга биирдэ бэриллэр).

1.2.8. Оҕо төрөөбүтүн туһунан сибидиэтилистибэ.

1.2.9. Пенсия анаммытын туһунан ыспыраапка (пенсионнай киниискэ куоппуйата, үлэлиир кыаҕа суоҕун бигэргэтэр докумуон).

1.2.10. Бирикээс (куоппуйата):

—эмсэҕэлээһин төлөбүрүн бастакы анааһын туһунан

—эмсэҕэлээһин төлөбүрүн суматын индексациятын туһунан

—эмсэҕэлээһин төлөбүрүн хос ааҕыы туһунан. Оҥоһуллубут суоттааһыннар сыһыарыллыахтаахтар.

1.2.11. Ылааччы өлбүтүнэн төлөбүр тохтотуллубутун туһунан бирикээс (куоппуйата).

1.2.12. Өлбүт иитээччи уонна эмсэҕэлээһин төлөбүрүн ылар бырааптаах дьон ааттарын, аҕаларын ааттарын, араспаанньаларын, төрөөбүт сылларын, эр киһи-дьахтар буолаллларын, паспордарын дааннайдарын, почтовай индекстэрин, аадырыстарын туһунан докумуон.

1.2.13. Төлөбүр ханнык көрүҥүнэн оҥоһулларын (почтанан, баанҥа сирэй счекка) туһунан төлөбүрү ылар бырааптаах киһи сайабылыанньата. Онно кини араспаанньата, аата, аҕатын аата, төрөөбүт күнэ, дьыла, дьахтар-эр киһи буолаллара, паспорын дааннайдара, почтатын индексэ, аадырыһа, баан реквизитэ, сирэй счетун нүөмэрэ киирэллэр.

1.2.14. Төлөбүрү ылар бырааптаах дьоҥҥо төлөбүр бэриллибит бүтэһик датата, төһө кэмнэ төһө суумалаах иэс баарын туһунан сибидиэнньэ.

М. ПЕТУХОВА,
социальнай страхование фондатын уполномоченнайа

Иһирэх тылынан

ҮЛЭ ҮӨҺҮГЭР ААСПЫТ ОЛОХ

«Ийэлэр аас астара
Үйэбитин сырдаттыннар».
Н.Рыкунов.

«Хатыҥ ырыата»... Бу дьоҕус кээмэйдээх, ол гынан баран дириҥ, философскай ис хоһоонноох, нарын иэйии доҕуһуоллаах, сэмэй махтал аргыстаах, олоххо инники дьулуһуулаах, үйэлэртэн үйэлэргэ умнуллубат аналлаах, өлбөтсүппэт айдарыылаах кинигэни илиибэр ылабын. Бу поэт уонна журналист Николай Рыкунов тапталлаах эдьиийигэр Елена Николаевнаҕа анаабыт хоһоонорун бастакы кинигэтэ.

Елена Николаевна Сысолятина (Рыкунова) 1 Хомустаах нэһилиэгин Калинин аатынан колхозка кыыс оҕо буолан сандаархай сааскы күн төрөөбүтэ. Ол кэмтэн ыла элбэх халаан уута халыйдаҕа, күөх сирэм чэлгийдэҕэ, көмүс күһүн күллэҕэ, маҥан хаар кыыдамнаан ааста. Оҕо сааһыгар эрдэ тулаайах хаалан эбэлээх эһэтигэр Вера Николаевна уонна Михаил Петрович Рыкуновтарга иитиллибитэ.

Хамаҕатта оскуолатын 7-с кылаабын ситиһилээхтик бүтэрбитэ. 1952 с. Дьокуускайдааҕы медицинскэй училищеҕа үөрэнэр дьолломмута. Үөрэҕэр кыһамньылаах, тулуурдаах, бэрээдэктээх, олоххо дьулуурдаах, дьоҥҥо-сэргэҕэ аламаҕай сыһыаннаах студентка училище бастыҥнарыттан биирдэстэрэ этэ.

Үөрэҕин бүтэрээт эдэр специалист оройуон биир саамай ыраах, суола-иинэ суох учаастагар Таастааххаа ФАП сэбиэдиссэйинэн үлэлии барбыта. Ол курдук Елена Николаевна дьон-норуот эт-хаан, өйсаная өттүнэн чөл туруктаах буоларыгар эҥкилэ суох үлэтин саҕалаабыта. Ол туһунан бэйэтэ ахтар: «Таастааххаа биэс сыл устата уоппуската, биир да күн өрөбүлэ суох дьоҥу эмтии-эмтии сайынын от үлэтигэр үлэлэһэр этим». Дьэ ол сылларга бырааты «Эдьиийбэр» диэн хоһоонугар суруйдаҕа:

Таастаах тайҕатын быыһыгар
Чүмэчиҥ уота кылайар...
Олох очур долгунугар
О, эдьиэй, кэллим сылайан.
Мин күнду киһим, мин Августам,
Моойгуттан оҕолуу кууһабын,
Миэхэ эн хас санаҥ алгыстаах,
Эрэлиҥ эр хаанныыр дууһабын.

1961 с. сааһыгар Елена олоҕун аргыһын Николайы көрсөн ыал буолан Партизаҥҥа ФАП сэбиэдиссэйинэн, онтон 1 Хомустаахха балыыһаҕа палатнай сиэстэрэнэн, суһал көмө фельдшерынан айымньылаах үлэтин салгыыр.

Кэргэнэ Николай Федорович Сысолятин оччолортон биригэдьиир, бэйэтэ көнө майгылаах, киэҥ көҕүстээх, сайаҕас санаалаах-эдэр киһи этэ. Олоҕун устатын тухары совхоз тутаах үлэһитинэн, чиэһинэй коммуниһынан сыаналанара, салайар коллективтарын дириҥ убаастабылынан туһанара. Хомойуох иһин, кини олохтон эрдэ барбыта.

1962 с. оройуон салалтата эдэр, эрчимнээх, туруу үлэһит, салайар талааннаах эмчит Е.Н.Сысолятинаны «Нам» совхоз санға аһыллыбыт дьаһыла-садыгар сэбиэдиссэйинэн анаабыта. Онтон кэлин уонча сыл устата бу тэрилтэҕэ иитиллээччилэр доруобуйаларын араҥаччылааччы аанньалынан бэриниилээхтик үлэлээбитэ. Оччолорго 70-ча оҕо нэдиэлэни быһа хонуктаан сылдьаллара. Манна Елена Николаевна улахан болҕомтотун профилактическай-сэрэтэр үлэлэргэ уурара. Оҕо ыарыйдаҕына балыыһа курдук бэйэтэ көрөн-истэн, кэтээн-манаан эмтиирэ-томтуура. Деткомбинат педагогическай, техперсонал, төрөппүттэр коллективтарын кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиирэ, кытаанах санитарнай режими бэрт сатабыллаахтык хонтуруоллуура. Ол туоһутунан нэһилиэк хас ха көлүөнэ дьонун махталлара кэрэһэлиир.

Онтон кэлиҥҥи сылларга Елена Николаевна ханна-ханна үлэлээбэтэҕэй, партия сорудаҕын толорсубатаҕай, нэһилиэк общественнай-политическай, социальнай-экономическай олоҕор кыттыбатаҕай, тыл эппэтэҕэй, туруорсубатаҕай?! Сыһаны-халтыны, ыһыллыыны-тоҕуллууну көрдөҕүнэ сытыытык киирсэрэ.

Кини олохтоох оскуола интернатын завхоһунан, НВП уруоктарын кыргыттарга учууталынан, «Нам» совхоз спордун дьиэтигэр, автопаркаҕа нарколог-фельдшерынан, олохтоох совет хонтуоратыгар технигынан үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ.

Елена Николаевна тустаах эрэ үлэтинэн мунүрдаммат этэ, ол курдук, кини киэҥ далааһыннаах общественница уонна активистка быһыытынан үрдүктүк сыаналанара. Таастаах нэһилиэгиттэн икки төгүл райсовет, 1 Хомустаах нэһилиэгин олохтоох советыгар депутаттарынан талыллан, нэһилиэк да, оройуон да сайдыытыгар элбэхтик үлэлэспит ветеранынан биллэр. Оны таһынан нэһилиэк иһинэн бары кэрдиис общественнай тэрилтэлэргэ ситимин быспакка үлэлиирэ. 10-ча сыл устата быыстала суох женсовет председателэ, агитпуун начальнига, олохтоох оскуола төрөппүттэрин комитетын председателэ, опорнай пуун, ДНД, табаарыстыы суут солбуллубат чилиэннэрэ, буортулаах дьаллыктары утары охсуһар комиссия агитатор-байыаһа, художественнай самодеятельность актыыбынай кыттыылааҕа о. д. а. Манна барытыгар Елена Николаевна кинини буһарбыт-хатарбыт комсомолугар, партиятыгар, үөрэппит-ииппит учууталларыгар, бииргэ алтыспыт бар-дьонугар бараммат махталаптала мунүра суох.

Киһи буолан баран хайаан ыалдьар-туттар, санньыар-курус, сүтүк-садьык, кыйаханар-тымтар күннэрэ суох буолуой? Олору Елена Николаевна күүстээх санаатынан, олорор олоҕун аата-ахсаана биллибэт кэрэ кэрчиктэринэн кыайа тутар, эмтэнэр-оһорунар.

Урсуннуу эттэххэ, «Политик-поэт, философ-поэт, публицист-поэт» Н.Рыкунов үөһэ ахтыллыбыт «Эдьиийбэр» диэн хоһоонугар:

Төрөбүт Күн Ийэ сирбэр
Төлөнньөх тапталым мэлдьи
Сулус буолан, мин үрдүбэр
Сандаара турдун, эдьиий!—

диэн Елена Николаевна үтүөрмааныга тардыһар үтүөкэн олоҕун өтө көрөн үбүлүөйдээх дьоро кэмин уруйдуурга-айхаллыырга дылыга кэрэкэтиэн эриэхсит!

Елена Николаевна кыыс оҕо буолан, айыллыбыт аналын толорсорго билигин да туруулаһа сылдьара атыттарга холобур буолуон буолар. Кини улахан дьиэ булугас-талыгас, астаан-үөллээн, отонноон-дьэдьэннээн төлээрэр, бүтэрбит-чөкөппүт, ураа да муостааҕы, эмньик да ньирэйи көрбүт-харайбыт ийэлэрэ, эбэлэрэ. Кэргэнин Николай Федоровичтыын икки уол, икки кыыс оҕону төрөтөн, иитэн-үөрэтэн, анал үөрэхтээнидэлээн, тус-туспа суоллаан-иистээн, дьиэлээн-уоттаан олох куйаарыгар эрэллээхтик туруордулар.

Улахан кыыс Анна Николаевна идэтинэн биолог, билигин Дьокуускайга налоговай инспекция департаменыгар үлэлиир. Улахан уол Федор Николаевич айар-тутар, оһуор учуутала, дьиэ кэргэн аҕа баһылыга. Кэргэнэ Людмила идэтинэн атыыэргиэн үлэһитэ. Кинилэр Туйааралара 7-кэ, Володялара 6-ка үөрэнэ сылдьаллар. Иккис уол Николай Николаевич сиртэн-ууттан силистээх ас-үөл программатын олоххо киллэрээччи агроном, билигин «Нам» УПХ-ҕа үлэлиир. Кэргэнэ Вероника детсад үлэһитэ. Оҕолоро Наташа, Эдик оскуола киэн туттар үөрэнээччилэрэ, кырачаан Коленька балтараата. Кыра кыыстара Розалия Николаевна омук тылын учуутала. Билигин нэһилиэк биир эппиэттээх уонна кэскиллээх тутаах үлэһитэ, хас дьиэ ахсын кэтэһиилээх уонна кэһиилээх күндү киһи. Кини олохтоох «Кэҥкэмэ» телестудия редактора. Кырачаан Леночка тапталлаах нарын ийэтэ.

Онон ытык кырдьаҕас Елена Николаевна дьоллоох киһи: төрөөбүт-үөскээбит, үлэлээбит-хамсаабыт түөлбэтигэр оҕолорун ортолоругар сиэннэрин бүөбэйдии, сүбэ-ама, күүс-көмө буолан кэпсии-ипсии, аа-дьуо аймах-билэ, дьүөгэ-атас доҕотторун кытта көрсө-билсэ, үөрэ-көтө сандаарыйа олордоро. Аатын да суолтата элбэҕи этэр: Елена диэн гректэртэн кэлбит аат, «факел», ол эбэтэр «тутаах мас төбөтүгэр илдьэ сылдьан сырдатынар уот» диэн эбит.

Күндү кырдьаҕаспыт Елена Николаевна, Эйигин өрөгөйдөөх үбүлүөйүгүнэн эҕэрдэлээн туран мин таптыыр поэтым, Эн тапталлаах бырааттыҥ Н.М.Рыкунов «Уруулаах кылаатым» диэн хоһоонун көмүс тылларынан Эйигин сыаналыыбын, инникигэ сырдык санаабын тиэрдэбин:

Кэнчээрибэр даҕаны
Кэбиһиэм биир баҕаны:
Баайтан эрэ кылаан баай,
Арай, сыдьаай сүрэх баар...

Ийэлэрбит алгыстара
Эйэбитин үһаттыннар,
Ийэлэр аас астара
Үйэбитин сырдаттыннар!

Д. ФЕДОТОВА,
I Хомустаах нэһилиэгин олохтооҕо.

Күннэтэ көрөр дьоммут

ОҔО КУТУН ТУППУТ ИИТЭЭЧЧИ

Евдокия Николаевна Ноговицына иитээччинэн үлэлээбитэ 27 сыл буолла. Иитээччи диэн тылга олохпут сарсыҥҥыта, кэлэр кэскилэ иһиллэргэ дылы, иитээччигэ оҕону итэҕэйэн күнү быһа хааллараллар, иитии-үөрэтии дьоһуннаах аналын итэҕэйэллэр.

Бу күннэргэ Евдокия Николаевна 50 сааһын томточчу туолла. Кини Мэҥэ-Хаҥалас улууһугар Майа бөһүөлэгэр төрөөбүтэ. Оонньуур-көрүлүүр оҕо сааһа II Нахара нэһилиэгэр Хочо бөһүөлэгэр ааспыта. Күлүм гынар эдэр сааһа ити улуус Бүтэйдээҕэр элэс гыммыта.

Евдокия Николаевна 1965 сыллаахтан оскуоланы бүтэрээт да оҕо иитиитигэр үлэлиир. Ити сылдьан медсестра-иитээччи курсугар үөрэммитэ. Кини улахан ыал амарах ийэтэ, үс оҕолоох. Икки кэрэчээн кыргыттара оскуолаҕа ситиһиилээхтик үөрэнэллэр. Уола оскуоланы бүтэрбитэ. Кэргэнэ Архип Васильевич 30 сыл механизаторынан үлэлиир. Е.Н. Ноговицына үчүгэй үлэтин иһин үгүс грамоталарынан, дипломнарынан биһиэммитэ, харчынан бириэмийэлээммитэ, Коммунистическай үлэ ударнигын аатын ылбыта. Билигин кини II категориялаах иитээччи идэтэ - күннэтэ айымньылаахтык үлэлээһин, саҥаны тобулан көрдөөһүн, билии-көрүү чыпчаалыгар далаһа бырааһы, сүөм түспэккэ дьулуһан, туруулаһан күннэтэ айымньылаахтык үлэлээһин буолаллар. Бу сыллар усталарыгар кини төһөлөөх элбэх оҕону иитэн, үөрэтэн, такайан үүннэрбитэ буолуой?!

Евдокия Николаевна саҥаны сайыннарар, кэрэни кэрэхсиир, бастыҥы биһириир, сыһыаны сэмэлиир, алҕаһы арыйар санаалаах айымньылаах үлэһит. Иитээччи быһыытынан сылайары билбэт, ылыннарыылаах тыллаах-өстөөх, күннэтэ саҥаттан саҥаны көрдүүр, урукку ситиһиилэринэн уоскуйбат, ааспытынан астыммат уратылаах. Кини детсадтар икки ардыларыгар эдэр иитээччиләргэ анаан аһаҕас дьарыктаныы занятиеларын ыытан сүбэ-ама биэрээччи наставник буолар.

Оҕо психологиятын, интэриэһин бэркэ билэр, оҕолор тыллара сайдарыгар, чуолкайдык саҥаралларыгар, әлбэҕи билэлляригэр уһуллуччу болҕомтотун уурар, ол иһин үчүгэй түмүктэри ситиһэр. Дьарыкка көрдөрөн үөрэтэр матырыйаалларын, техническэй средстволары кодьүүстээхтик туһанар. Оҕолор сылдьар группаларын баай ис хоһоонноох, туспаҕай оҥоһуутунан кэрэхсэтэр. Кини өрүү бэйэтин теоретическай билиитин-көрүүтүн, методическай маастарыстыбатын ахсаабакка үрдэтинэр, ситиһиллибит кирбиинэн уоскуйбат идэлээх.

Кэрэ дууһалаах, ыраас сүрэхтээх, кыһамньылаах коллегабытын 50 сааскын томточчу туолар юбилейынан итиитик-истиҥник 4 №-дээх «Чэчир» детсад коллектива эҕэрдэлиир. Баҕарабыт сырдык ыра санаанан салайтаран оҕо дьоно өссө да иитэ-үөрэтэ, сырдыкка угуйа тураргар алгыы хаалабыт.

И.В. ОХЛОПКОВА,
«Чэчир» детсад
сэбиэдиссэйэ

НАРЫН ИЭЙИИНИ САҔАЛЛАР

Бу хаартыскаҕа З.П. Винокуров аатынан Намнаағы музыкальнай оскуола фортепиано отделениетын опыттаах учуутала П.М. Сидорова үөрэнээччитин Гуляева Шураны кытта дьарыктаныы кэмигэр олороллорун көрөҕүт. Быйыл оҕо саас сылыгар үөрэнээччилэри музыкаҕа үөрэтиитигэр дьоһун ситиһиилэрин иһин П.М. Сидороваҕа СР правительствотын стипендиата анаммыта.

Бу отделениеҕа барыта 40-тан тахса оҕо дьарыктанар. Кинилэртэн сорохторо быйыл ыытыллыбыт «Грант Григорян аатынан» II-с республикатаағы конкурска таһаарыылаахтык кытыннылар. Ол курдук, Гуляева Шура музыка үрдүкү оскуолатын үөрэнээччиләрин кэнниттэн III-с миэстэҕэ тахсан, лауреат аатын ылбыта (кини өрүү араас таһымнаах конкурстарга ситиһиилээхтик кыттар). Оны таһынан Ермолаева Люда (3 кыл., преп. Новгородова Е.П.), Сыромятникова Туйаара (3 кыл.), Баишева Полина (4 кыл., иккиэннэрин преп. Пономарева Г.А.) грамотанан бэлиэтэммиттэрэ. Бу оҕолор бары улуустааҕы «Эдэр музыката» конкурска бастыҥ толоруу иһин анал бириистэринэн наҕараадаламмыттара.

Үөрэнээччиләри бэйэлэрин идэлэрин чахчы баһылаабыт опыттаах педагогтар Завьялова Э.В. (киин фортепиано отделениетын төрүттэспиттэртэн биирдэстэрэ), Пономарева Г.А., бу оскуолаттан кынаттанан тахсыбыт Сидорова П.М., Семенова Е.М., Новгородова Е.П. музыкаҕа уһуйаллар, оҕо дууһатыгар нарын иэйиини саҕаллар.

Касьян ОЛЕСОВ

Хаартыскаҕа:
фортепианнай отделение преподавателэ П.М. Сидорова үөрэнээччитэ Шура Гуляеваны кытта.

Семен РЫКУНОВ, Нам орто оскуолатын 11-с кылаабын үөрэнээччитэ:

— Хаһыакка төрөппүттэрим суруталлар, бэйэм суруннаппын, түбэһэ түстэхпинэ ааҕааччыбын.

Бу дьыл ыам ыйын 26 күнүттэн «Эҥсиэли» хаһыакка сурутуу сыаната сыл аҥарыгар 85 солк.

Редакция

Күнү эдьиийбитин, I Хомустаах олхтооҕун, тыыл ветеранын СЫСОЛЯТИНА ЕЛЕНА НИКОЛАЕВНАНЫ үөрүүлээх үбүлүөйүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит.

Сир үрдүгэр баар бары кэрэни, үчүгэйи, ырааһы, сырдыгы баҕарабыт! Биһиэхэ эйэҕэс сыһыаныҥ, сүбэҥ-амаҥ, көмөҥүн махталбытын тиэрдэбит!

Намтан Рыкуновтар

Спорт – дьулуур, спорт – тулуур

ВЕТЕРАН БУОРАҔА КУРААНАХ

Бүгүн мин бэйэм биир саастыылаахпын, улууска эрэ буолбакка Сахабыт сиригэр биллэр спортсмены сырдатыахпын баҕарабын. Семен Охлопков спорт эйгэтигэр тахсан Нам улууһун спортивнай чиэһин көмүскэбитэ уонна спорт сайдыытыгар бэйэтин сэмэй кылаатын киллэрсибитэ номнуо үйэ чиэппэрэ буола оҕуста.

Кини оҕо сааһа, оскуолатааҕы сыллара төрөөбүт Үөдэйигэр ааспыттара. Ол саҕана оскуола физкультураҕа учууталынан Любовь Николаевна Кузьмина үлэлиирэ. Кини оҕолор эт-хаан өттүнэн сайдалларыгар анаан спорт араас көрүҥнэригэр секциялары үлэлэппитэ. Сеня үөрэнэ сылдьан сүүрүүнэн уонна хайыһарынан утумнаахтык дьарыктаммыта. Итини таһынан уолчаан тустарын сөбүлүүрэ. 1974 сыллаахха оскуола оҕолорун ортолоругар Герой Федор Попов бириинигэр сүүрүүгэ «Урожай» общество республикатааҕы күрэхтэһиитигэр иккис миэстэни ылан спортка бастакы хардыытын оҥорбута. 8-с кылаас кэнниттэн Намнаабы 2 №-дээх профтехучилищеҕа үөрэнэ киирбитэ. СПТУ-га үөрэнэр сылларыгар Валерий Романович Кутуков физкультура учууталын, тренер уонна наставник быһыытынан спортка дьоҕурдаах уолу эрчийэн араас күрэхтэһиилэргэ кытыннарбыта. Семен бэйэтин тренерин Валерий Романовиһы уоһун номоҕуттан түһэрбэт уонна ис дуунатыттан махтанар.

1976-77 сс. хайыһарга эдэрдэргэ Саха АССР күрэхтэһиитигэр иккитэ бастаабыта. 1977-78 сылларга аны «Урожай» спортивнай общество күрэхтэһиитигэр эмиэ субуруччу чемпионнаабыта. Атаҕынан сүүрүүгэ 1978 сыллаахха Саха АССР Норуотарын спартакиадатыгар Ленскэй куоракка иккис миэстэлэммитэ. Кини өссө күүскэ уонна утумнаахтык дьарыктанан ити сыл араас дистанцияларга Нам оройуонун биэс рекордун

олохтообута: 100 м. - 11,04 сөк., 200 м. — 23,07 сөк., 800 м. — 2 мүн. 00 сөк., 1500 м. — 4 мүн. 16 сөк., 3000 м. — 9 мүн. 09 сөк.

Сеняҕа саамай «үүнүүлээх» 1978 сылга чэпчэки атлетикаҕа пятигорье көрүнэр Владивосток куоракка ыытыллыбыт Сибиир уонна Дальнай Восток зонатыгар күрэхтэспитэ. 1979 сылы саамай умнуллубат сылынан аҕар. Мурманскай уобалас Кандалакша куоратыгар 70 км. хайыһар марафонугар СССР чемпионатыгар сүүрбүтүн билигин да умнубат. Ити улахан күрэхтэһии үрдүк чыпчаалыгар кынаттаабыт киһинэн Саха АССР үтүөлээх тренерэ Павел Харитонов буолар.

1979-81 сылларга эдэр уол сэбиэскэй армия кэккэтигэр сулууспалаан ытык иэһин толорбута. Армия кэнниттэн сөбүлүүр көрүҥүнэн хайыһарынан биир сыл утумнаахтык дьарыктаммыта уонна 1982-83 сс. «Урожай» общество күрэхтэһиитигэр бириистээх миэстэлэри ылаттаабыта. Салгыы Покровскайга ыытыллыбыт Федор Попов бириинигэр чэпчэки атлетика кроһугар иккис миэстэлэммитэ. Икки сыл субуруччу 1983-84 сс. «Кыым» хаһыат сааскы эстафетатыгар бастакы этабын икки төгүллээх анал бириинин хаһаайынынан буолбута. Эмиэ ити сылларга хайыһарга Свердловскай куоракка ыытыллыбыт «Лыжня России» күрэхтэһиигэ кыттар быраабы ситиспитэ.

Семен маны таһынан хапсаҕайынан, көҥүл тустуунан, боксанан, волейболунан уонна нуучча дуобатынан утумнаахтык дьарыктанан кэнники сылларга улууһун күрэхтэһиилэригэр күүһүн холонор.

Кини ветеран спортсмен сааһыгар тахсан баран, бэйэтин саастыылаахтарыгар улуус уонна республика араас күрэхтэһиилэригэр дууһатын ууран стартыыр. Ол курдук 1997 сыллаахха Дьокуускайга ыытыллыбыт кыра марафоҥҥа бэйэтин бөлөҕөр бастакы миэстэни ылбыта. Ити сыл сайыныгар Ньурбаҕа буолбут Баһылай Манчаары бириинигэр XV-с Олоҥхо ооньууларын күрэхтэһиитигэр ветераннарга иккис призер буолбута.

1998 сыллаахха Уус-Алдан улууһун киинигэр Бороҕоҥҥо «Үс марафонецтар» бириистэригэр күрэхтэһэн эмиэ иккис миэстэлэммитэ. 1995-98 сс. Нам улууһун сайыҥҥы спартакиадаларыгар бастаабыта.

Сеня дьиэ кэргэнигэр бэһис оҕонон төрөөбүтэ. Кини төрөппүттэрэ Михаил Иванович уонна Татьяна Григорьевна күн сиригэр аҕыс оҕону төрөтөн, чыычаах оҥостон көтүппүттэрэ. Бары да кыра эрдэхтэриттэн этхаан өттүнэн сайдаллар спорт көрүҥнэригэр чаҕылхай ситиһиини аан бастаан эдьиийдэрэ Татьяна ситиспитэ. Кини оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар хайыһарга оройуон күрэхтэһиилэрэ наар I Хомустаах нэһилиэгэр ыытыллаллара. Ону биһиги көтүппэккэ, сороҕор перемена быыһыгар сүүрэн тиийэн көрөн уруокпутугар хойутаан учууталларбыттан мөҕүллэрбит элбэх этэ. Ол саҕана күрэхтэһиилэр улахан бырааһынньык курдук ыытыллаллара. Татьяна Михайловналаах билигин үс оҕолоохтор, куоракка олороллор. Михаил Үөдэйгэ сылгыһыттыыр, үс оҕолоох. Клавдияны Саха сирин спордун сэнээрээччилэрэ бары кэриэтэ үчүгэйдик билэллэр. Ол курдук дьонун удьуордаан араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ үрдүк ситиһиилэммитэ. Аны оҕолорун эрчийэн улахан спортка таһааран эрэр. Кини кэргэнинээн Уус-Алдан улууһун Дүпсүнүгэр биэс оҕолоох олороллор. Балтылара Шура Амма Абаҕатыгар олохсуйда. Билигин биир оҕолоох. Онтон түөрт кэнники оҕолор бука бары I Хомустаахха баалларбыт.

Семен Охлопков спорду олоҕун аргыһа оҥостон, төрөөбүт улууһун спортивнай чиэһин көмүскээн, республикабыт уонна Россия киэҥ нэлэмэн иэннэрин улаҕа муннуктарыгар тиийэ иһиллибитэ үйэ чиэппэрдээх үбүлүөйүн бэлиэтээри оҥостобут. Онно урут биирдэ күрэхтэспит доҕотторо кэлэн бочуоттаах ыалдьыт буолуохтара.

Кырдьык даҕаны спорт киһинэ кынаттыыр. Спордунан дьарыктанар киһи үгүс доҕоттордоох.

А. СОФРОНОВ,
I Хомустаах

Кэриэстэбил

УМНУЛЛУБАТ МӨССҮӨН

Үтүөкэннээх табаарыспыт, доҕорбут Афанасий Нестерович Слепцов ыарахан ыарыыттан өлөн туораабыта бу күннэргэ 40 хонугун туолар.

А.Н. Слепцов орто оскуола кэнниттэн Өлүөхүмэтээҕи сельхозтехникуму бүтэрэн, механик идэтин ылбыта. Кэлин идэтин үрдэтинэн Иркутскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын институтун ситиһиилээхтик бүтэрбитэ. 1961 сылтан Хамаҕаттаҕа Ленин аатынан колхозка инженер-механигынан анаммыта, Намнаабы «Сельхозтехникаҕа», «Нам, «Комсомольскай» совхозтарга, кэлин «Үүнэр» совхозка куттал суох буолуутун инженеринэн, отделение управляющайынан 38 сыл устата үлэлэзбитэ.

Афанасий Нестерович үлэһиттэри кытта уопсай тылы булан, олус бөркө тапсан үлэлиир салайааччынан этэ. Кини үлэлиир кэмигэр Хатас отделениета оройуонҥа инники күөҥҥэ тахсыбыта. Үчүгэй үлэтин бэлиэтээн 1979 с. социалистическай куоталаһыы кыайыылаабыттан, коммунистическай үлэ ударнигынан бэлиэтэммитэ. Райком, райсовет элбэх ахсаанныах бочуотунай грамоталарынан наҕараадаламмыта. 1976 сыллаахха «Москвич» массыына фондатынан наҕараадаламмыта. Общественность олоҕор активнай позициялаах салайааччыны хас да ыҥырыыга сельсовет депутатынан быыбардаабыттара. Кини кэргэнинээн Анна Спиридоновнаны кытта 33 сыл бииргэ олорон 3 оҕоломмуттара. Оҕолоро бары туспа буруо таһааран, торҕо буруо унаарытан бырбаччы ыалдьуоллар.

Үтүө табаарыспыт Афанасий Нестерович сырдык мөссүөнэ биһиги сүрэхпититтэн-быарбытыттан өр сылларга өлбөөдүйүө суоҕа.

Бокуонньук бииргэ үөрэммит, үлэлээбит табаарыстара

ИДьУО иһитиннэрэр

БЭРЭЭДЭГИ КЭҺИИ АЧЧААБАТ

Ааспыт нэдиэлэҕэ, ыам ыйын 24-30 к. улууска араас быһылааннар тарҕастылар. Ол курдук Нам селотугар Готовцевтар хотоннороттан ынаҕы сиэтэн таһааран, хотонтон аҕыйах хардыы сиргэ охторон өлөрөн астаабыттар. Хатырыкка итирик сылдьан А.С. Охлопков «Урал» мотоциклтан бырахтаран оһолонно. Аппааныга баанынай хаһаайыстыба өрөмүөннүүр мастарыскыайыгар түннүгүнэн киирэн 10 куул уотурбаны уордулар. Хас да эдэр ыччат уорбаланан дьыала силиэстийэлэнэ сылдьар.

«Нам» УПХ директора иһитиннэрбитинэн биллибэт дьон ыскылаакка киирээннэр техника саппаас чаастарын уорбуттар. Маныаха уорбаланан I Хомустаах орто оскуолатын икки үөрэнээччитэ силиэстийэлээннилэр. Кинилартэн уоруллубут саппаас чаастар сорохторо төннөрүлүннүлэр. Аппааныга А.А. Афанасьев бэйэтин дьиэтин тиэргэнигэр сылдьан кырбанна.

Күлүгээннээн милиция отделениетыгар 8 киһи аҕалылынна, 15 киһи арыгылаан түбэстэ. Кинилартэн сорохторугар ыстараап түһэрилиннэ, сорохтор дьыалалара нарсукка бэрилиннэ.

Нэдиэлэ устатыгар суолга саахалланыы 1 түбэлтэтэ, суол бырааБылатын кэһии 32 түбэлтэтэ бэлиэтэннилэр. 14 киһи итирик туруктаах сылдьан уруулга олороро тутулунна.

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Телевизор, видеоаппаратура өрөмүөннэтээччилэр 22-2-44 телефонунан эрийэн телемастер Емельянов Петр Георгиевиһы ыҥыраҕыт.

Срочно продается сруб - лафет 6.5х7.5, недорого.
21-0-39, вечером.

Считать недействительным утерянный паспорт II-СН № 577179 от 13 февраля 1979 года, выданный Намским районным отделом внутренних дел на имя Лыткина Василия Петровича.

Иһирэх тыллар

Күндүтүк саныыр кэргэммин, аҕабын, чугас аймахпытын НЕУСТРОЕВ РУСЛАН КЛИМЕНТЬЕВИҺЫ 50 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ үөрүмлээх күнүгүнэн итиитик-истиҥник ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит!

Эйиэхэ сир үрдүгэр баар бары кэрэни, кырдьарга бэриммэккэ, чэгиэн-чэбдик сылдьан биһигини үөрдэн өссө да үһүннүк, дьоллоохтук олороргор баҕарабыт.

Биһиэхэ төһө кыалларынан күүс-көмө, сүбэ-аманаҥ, амарах сыһыанын иһин барҕа махтанабыт.

Кэргэнник, уолук, Тааттаттан аймахтарыҥ

Таптыыр оҕобут, убайбыт ПОНОМАРЕВ ВОЛОДЯНЫ сокуоннай 18 сааскын туолбуккунан уонна ытык иэскин төлүү саллаат чэчэкитэ суох сылууспатын чиэстээхтик толорон, ситэн-хотон, үөрэн-көтөн, өрөйөн-көрөйөн, этэҥэ сылдьан кэлэргэр ис сүрэхтэн баҕарабыт.

Иһирэх тыллары кытта эбэҥ, ийэҥ, балтыҥ, быраатыҥ, Алексеевтар дьиэ кэргэттэрэ

Күндүтүк саныыр ийэбитин, эбэбитин, үлэ, тыыл ветерана ЛИХАНОВА АЛЕКСАНДРА ИВАНОВНАНЫ, 80 саһын туолбут кэрэ-бэлиэ үбүлүөйүнэн иэйэн туран ис сүрэхпититтэн сөһүргэстээн туран эҕэрдэлиибит.

Оҕолорум, сиэннэрим туһа диэн үйэҕэ тухары сүүрбүккүн-көппүккүн, сылаас тапталгынан биһигини араҥаччылаабыккар, күн бүгүнгэ диэри биһиги туспутугар уҕараабат кыһамньыҥ, итии-истиҥ сыһыаныҥ, тирэх-өйөбүл буолан санаабытын кынаттыыр, күүс буолар бары үтүөн иһин мунура суох махтанабыт, сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэбит! Үйэлээх сааскар туох баар сатабылгын биэрэн үтүө суобастаахтык үлэлээн-хамсаан бардьон махталын ылыахтын ылбыккынан кизи туттабыт, холобур окостобут.

Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, туруктаах олоҕу, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ сылаас тапталларынан үгүттэнэн өссө үһүннүк үөрэ-көтө олороргор баҕарабыт. Алаһа дьиэбэр дьол-соргу күнэ өрүү сандаарыччы тыгыахтын.

Уолаттарыҥ, кыргыттарыҥ, күтүөттүк, кийиттэриҥ, сиэннэриҥ, хос сиэннэриҥ

АМАРАХ САНААЛААХ, УТУО ДУУЬАЛААХ БАР ДЬОНУМ!

Эһиги бииргэ дойдулааххыт Сивцев Николай Николаевич дьиэ кэргэнэ олус ыарахан балаһыанньаҕа киирдибит. Биһиги соҕотох кыыспыт 12 эрэ саастаах Санечка улаханнык ыалдьан онкологическай ыарыытын операциялата Москваҕа барыан наада. Бу операция 50 тыһ. төлөбүрдээх диэн биллэрдилэр.

Оттон, күндү бииргэ дойдулаахтарым, ким төһөнү кыайарынан күүс-көмө, өйөбүл, күн-ый буоларгытыгар көрдөһөбүт. Ыксал, кыһалҕа тирээн Хатырыкка баар дьиэбин чэпчэкитик атыылыыбын.

Билсэр телефоннар:
27-2-04—Эверстова Л.П., 27-3-60—Сивцев А.Н.
Эрэли кытта Сивцев Николай Николаевич.

Көмөлөһүөн баҕалаахтар маннык счекка ыытаргытыгар көрдөһөбүн: филиал № 215/036 в Якутск, счет 42301810876062018633/01, Сивцевой Александре Николаевне.

Партизан орто оскуолатыгар өр кэмнэ учууталынан үлэлээбит педүлэ уонна тыыл ветерана
ОКОНЕШНИКОВ Иннокентий Степанович
ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн кыыһыгар, орто оскуола учууталыгар Пермякова Е.И., кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Партизан орто оскуолатын коллектива

Партизан нэһилиэгин дьаһалтата, орто оскуола коллектива, ветераннар сэбиэттэрэ педагогическай үлэ уонна тыыл ветерана
ОКОНЕШНИКОВ Иннокентий Степанович
уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тириэрдэбит.

Нам улууһун Модут нэһилиэгэр олорор күтүөппүтүгэр Еремеев Илья Васильевичка, кыыспытыгар, балтыбытыгар, эдьиийбитигэр Еремеева Екатерина Владимировнаҕа, оҕолоругар, аҕаларыгар Макаров Василий Петровичка ийэлэрэ, эбэлэрэ, кэргэнэ
ЕРЕМЕЕВА Феврония Ивановна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Сунтаартан: Петровтар, Захаровтар, Лаптевтар, Семеновтар, Акимовтар, Алексеевтар

Күндү таптыыр кэргэним, ийэбит, эбэбит, хос эбэм, Модут нэһилиэгин олохтооҕо тыыл, үлэ ветерана
ЕРЕМЕЕВА-МАКАРОВА Феврония Ивановна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бары билэр дьоннорбутугар, аймахтарбытыгар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, уолаттара, кийиттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэнэ

Таптыыр балтыбыт, эдьиийбит Модут олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана
ЕРЕМЕЕВА Феврония Ивановна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын кэргэнигэр В.П. Макаровка, оҕолоругар, сиэннэригэр тиэрдэбит.
Василий, Илья, Евдокия, Пелагея, Еремеевтэр, кинилэр дьиэ кэргэттэрэ

Нам улууһун дьаһалтата, улуус Мунньаҕа улуус кылаабынай враһа Макаров Василий Васильевич тапталлаах ийэтэ, тыыл, үлэ ветерана
ЕРЕМЕЕВА Феврония Ивановна
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тириэрдэллэр.

Нам улууһун дьаһалтата, улуус Мунньаҕа тыыл, советскай-хаһаайыстыбаннай үлэ ветерана Макаров Василий Петровичка кини тапталлаах кэргэнэ
ЕРЕМЕЕВА Феврония Ивановна
соһумардык ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тириэрдэбит.

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. — Г.К. ЭВЕРСТОВ тел. 21-4-96
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **21496**; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — **21640**; бухгалтерия — **21332**; факс — **21332**; **"НАМ" ТРК** — **21632**; редакционнай издательскай система — **21141**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ.
Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыныын биир буолбат.

Учредителлэр: Саха Республикатын Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, СР бэчээт уонна маассабай информация көҥүлүн көмүскүүр региональнай инспекциятыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Я 0085.**

***"ЭҤСИЭЛИ"* - Нам улууһун хаһыата.**
678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.

Талылынна уонна таҥылынна "Эҥсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.
Индекс* — *54889. Тираһа — 2487
Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 2.06.99 с.
Сакаабын №-рэ — 69